Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan sähköposti 13.4.2018

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle säteilylaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 28/2018)

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa yleisesti, että esityksessä on liittymäkohtia vaarallisten aineiden kuljetusta (VAK) koskevaan lainsäädäntöön (VAK-laki 719/1994) ja sen nojalla annettuihin radioaktiivisten aineiden kuljetusta koskeviin säännöksiin ja Liikenteen turvallisuusviraston antamiin määräyksiin. Näiden osalta toimivaltaisena viranomaisena toimii Säteilyturvakeskus. VAK-vaatimukset perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin sekä Euroopan yhteisön lainsäädäntöön.

Vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/68/EY, artikla 11) mukaan jäsenvaltiot voivat säännellä tai kieltää VAK-kuljetuksia, mutta sääntelyn tai kiellon tulee liittyvä muuhun kuin kuljetusturvallisuuteen. Esityksen mukaan säteilyturvallisuusdirektiivin 28 artikla edellyttää kuitenkin lupaa kaikille toimille, joka aiheuttaa tarpeen laajentaa turvallisuusluvan käyttö koskemaan korkea-aktiivisten umpilähteiden VAK-maantie- ja raidekuljetuksia. Ilma- ja merikuljetusten osalta Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvat erilliset rekisteröinti- ja sertifiointijärjestelmät takaavat riittävällä tavalla VAK-kuljetusten turvallisuuden eikä turvallisuuslupavaatimusta olisi enää perustetta ulottaa näihin kuljetusmuotoihin. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää ratkaisua hyvänä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä on arvioitu tarkemmin muun muassa taloudellisia ja hallinnollisia vaikutuksia. Hallituksen esityksen mukaan maantie- ja raidekuljetuksissa korkea-aktiivisten umpilähteiden VAK-kuljetuksissa edellytettäisiin myös turvallisuuslupa 3 kuukauden siirtymäajalla. VAK-säädöksiin ei liity lupamenettelyä. Esityksessä on arvioitu, että VAK-kuljetukseen liittyviä turvallisuuslupia tulisi noin 5 kappaletta. Kuljetuspuolelle hallituksen esitys tarkoittaa muun muussa turvallisuusluvan hakemista, valvontamaksua, koulutusta, kirjanpitovelvoitetta, ennakkoilmoitusta suunnitellusta kuljetuksesta, tiedonantovelvoitteesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että korkea-aktiivisten lähteiden kuljetuksen turvallisuuden kannalta on oleellista, että toiminta on selkeän valvontamenettelyn alaisuudessa toiminnan koko elinkaarenajan mukaan lukien tilanne, kun toiminta siirtyy toiminnanharjoittajalta toiselle. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä turvallisuuden huolehtimisesta koko elinkaaren ajan.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvä asiana, että Säteilyturvakeskus ohjeistaisi toiminnanharjoittajia siitä, miten laaditaan asiakirja, joka täyttäisi samanaikaisesti sekä VAK-säännösten säteilysuojeluohjelman, että säteilylain turvallisuusarvion koskevat vaatimukset, koska kyseiset asiakirjat sisältävät osittain samoja tietoja. Näin voitaneen vähentää hallinnollista takaa. Sama kannanotto liittyy VAK:in mukaiseen johtamisjärjestelmään. Esityksen mukaan Säteilyturvakeskus ohjeistaa toiminnanharjoittajia siitä, mitä johtamisjärjestelmässä on otettava huomioon, jotta se täyttäisi myös säteilylain vaatimukset.

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa esitystä, että radioaktiivisten aineiden VAK-maantie- ja raidekuljetuksissa säteilyturvallisuusvastaavana voisi toimia henkilö, jolla on VAK-lain 10 c §:n 2 momentissa tarkoitettu turvallisuusneuvonantajantodistus. Toisaalta ehdotetaan säädettäväksi, että radioaktiivisten aineiden maantie- ja raidekuljetuksissa säteilyturvallisuusasiantuntijalla olisi lisäksi oltava VAK-lain turvallisuusneuvonantajan todistus. VAK-turvallisuuden kannalta on perusteltua, että kuljetukseen liittyvällä säteilyturvallisuusasiantuntijalla on perusteelliset tiedot VAK-kuljetuksista.

Neuvotteleva virkamies
Mari Suominen

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi